

Přírodní
rezervace

U Brněnky

Mendelova
univerzita
v Brně

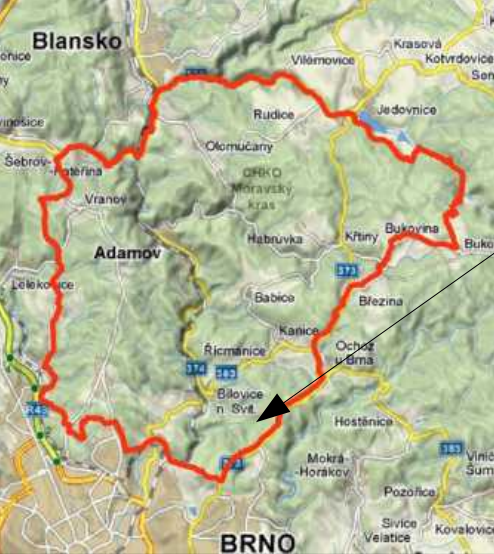
Krasová plošina s opuštěným lomem

P. Jelínek a M. Čech

Mendelova univerzita
v Brně

U Brněnky

Mapový server seznam.cz

OBSAH

Co území chrání.....	3	Černýš	10
Lesní prostředí.....	4	Hvězdicovité rostliny.....	11
- jarní aspekt.....	5	Hořce.....	12
- orchideje.....	6	Vzácný hmyz.....	13
- vzácná violka.....	7	Chráněné a ohrožené druh.....	17
Bezlesí – starý lom.....	8	Mapka biotopů.....	18

Zpracoval Ing. Petr Jelínek, Ph.D. a Milan Čech, Ústav lesnické botaniky, dendrologie a geobiocenologie, Mendelova univerzita v Brně. Zpracováno za podpory Školního lesního podniku Křtiny. Březen 2020.

Fotografie na přední straně: hořeček brvitý (*Gentianopsis ciliata*) a ocún jesenní (*Colchicum autumnale*)

Co území chrání

Přírodní rezervace U Brněnky leží hned vedle silnice mezi Líšní a Ochozí na Hádecké plošině v nadmořské výšce od 380 až 410 m. Vyhlášena byla v roce 1973 a spadá pod katastr obce Kanice. Má pouze 12 hektarů, ale neobyčejnou pestrost bylinného pokryvu a živočichů, kteří na něm žijí. Předmětem ochrany jsou suché trávníky bývalého lomu a dubohabřiny na vápencích.

Lesní prostředí

Lesy jsou výmladkového původu, což znamená, že se dřívě dřevo využívalo na topení a pařez se znovu nechal obrázkem výmladky. Na obrázku dole vlevo je vidět několik stromů vyrůstajících z bývalého pařezu.

Jarní aspekt

V březnu začíná kvést dřín obecný (*Cornus mas*), sasanka hajní (*Anemone nemorosa*), bažanka vytrvalá (*Mercurialis perennis*) a plicník tmavý (*Pulmonaria obscura*). Jejich květy se zpravidla objeví dříve, než se stromy olistí, kdy k zemi dopadá více světla.

Bažanka vytrvalá

Plicník tmavý

Sasanka hajní

Orchideje

Okrotice
červená

Plán péče zde udává šest druhů orchidejí, z nichž nejpestřejší je okrotice červená

(*Cephalanthera rubra*). Naopak mnohem nenápadnější je kruštík širolistý (*Epipactis helleborine*), jehož lodyha i květy jsou zelené.

Kruštík
širolistý

Violka divotvárná

Violka divotvárná (*Viola mirabilis*) dostala svůj název podle zvláštního typu růstu. Nejdříve vyrostou modré květy (horní dva snímky) přímo z oddenku. Poté se vytvoří lodyha se zelenými květy (foto dole). Tyto květy jsou nenápadné a dochází u nich k samoopylení. Tento druh vyhledává vápencové podloží.

Bezlesí

Mezi stepní rostliny, které porůstají bývalý lom na vápenec, patří dva pichlavé druhy. To je ochrana proti spásání býložravců. Jedná se o máčku ladní (*Eryngium campestre*) - nahoře - a pupavu bezlodyžnou (*Carlina acaulis*) dole.

Louky bývalého lomu plně rozkvetou začátkem léta, kdy se objeví záplava bělozářky větvité (*Anthericum ramosum*), čilimník černající (*Cytisus nigricans*), tolita lékařská (*Vincetoxicum officinalis*) nebo ohrožený druh zvonek klubkatý (*Campanula glomerata*).

Tolita lékařská

Bělozářka větvitá

Zvonek klubkatý

Čilimník černající

Černýš hajní

Lesní okraje i opuštěný lom na jaře zaplaví žlutofialová záplava černýše hajního (*Melampyrum nemorosum*).

Hvězdicovité rostliny

Jestřábník savojský (*Hieracium sabaudum*), na snímku nahoře, chrpa luční (*Centaurea jacea*), uprostřed, a kopretina řimbaba (*Pyrethrum corymbosum*) jsou příbuzné astrám nebo sedmikráskám a řadíme je mezi hvězdicovité podle tvaru květu.

Hořce

Hořeček brvitý (*Gentianopsis ciliata*), dole, a hořec křížatý (*Gentiana cruciata*), nahoře, dříve běžné druhy pastvin, najdeme na Školním lesním podniku Křtiny jen zde. Jejich hořkost je jen jiná strategie proti spásání býložravci.

Vzácný hmyz

v rezervaci U Brněnky byla prof. Laštůvkou objevena nesytká jednopásá (*Chamaesphecia euceraeformis*), která je v České republice známa pouze z jižní části Moravského krasu (jeho fotografie nesytky je nahoře). Housenka se vyvíjí v kořeni pryšce mnohobarvého (*Euphorbia polychroma*), který je na spodním snímku.

Mezi evropsky ohrožené druhy patří přástevník kostivalový (*Callimorpha quadripunctaria*), který se pase na bukvici lékařské, vlevo je vřetenuška kozincová (*Zygaena loti*) a dole pak hnědásek jitrocelový (*Melitaea athalia*).

Na horním snímku je bělásek zelný (*Pieris brassicae*), na prostředním snímku babočka admirál (*Vanessa atalanta*) a vpravo na spodním snímku na chrpě luční mlsá samička modráška jetelového (*Polyommatus bellargus*).

Na podzim vykvetou ocúny jesenní (*Colchicum autumnale*), dozrávají plody kaliny obecné (*Viburnum opulus*) a do žluta a červena se barví listy jeřábu břeku (*Sorbus torminalis*) - dole.

O – ohrožený druh
SO – silně ohrožený druh

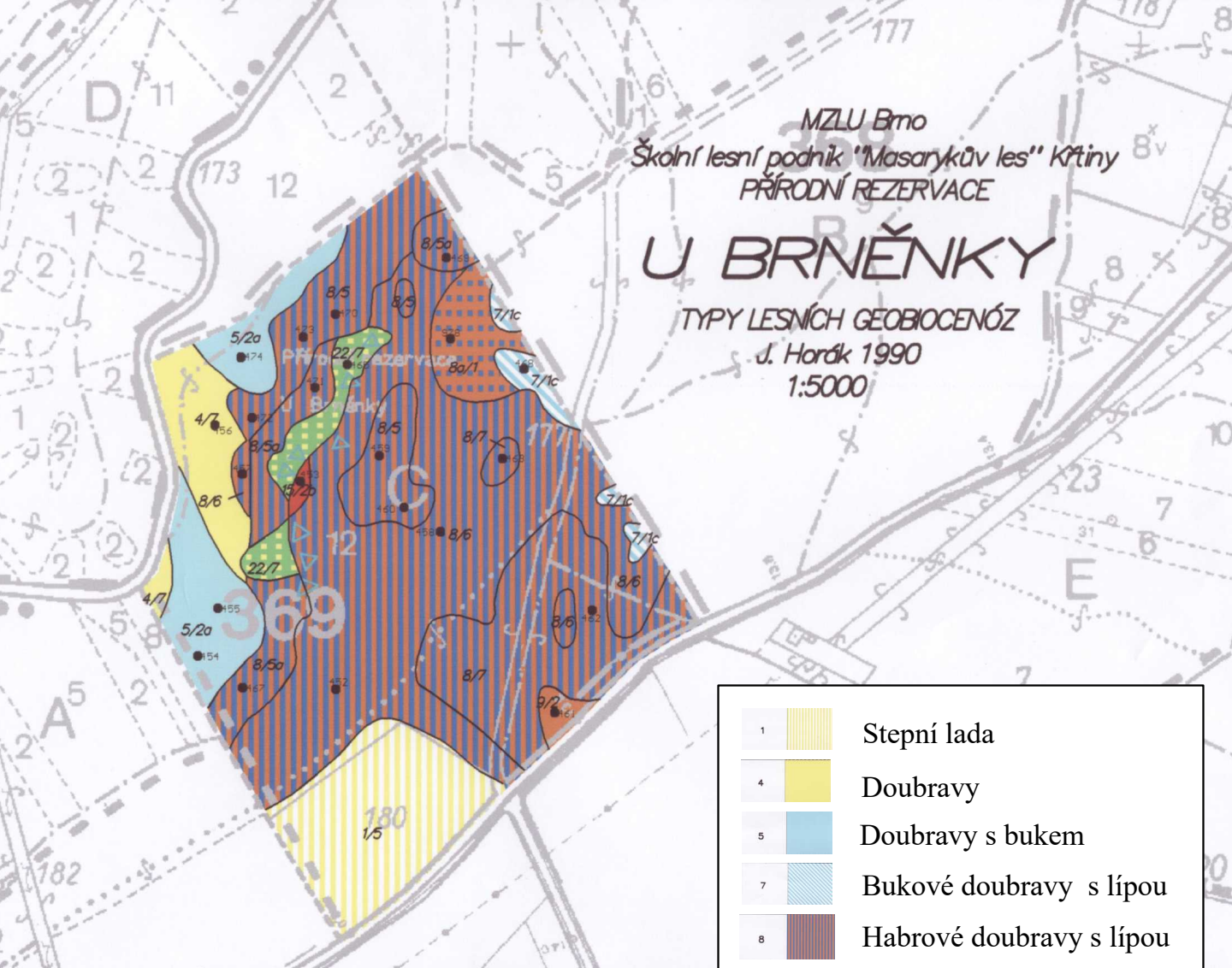
Chráněné druhy

ZVÍŘENA

čmelák (<i>Bombus</i>)	O
lejsek šedý (<i>Muscicapa striata</i>)	O
slepýš křehký (<i>Anguis fragilis</i>)	SO
veverka obecná (<i>Sciurus vulgaris</i>)	O

ROSTLINSTVO

dřín obecný (<i>Cornus mas</i>)	O
hořec křížatý (<i>Gentiana cruciata</i>)	O
lilie zlatohlavá (<i>Lilium martagon</i>)	O
medovník meduňkolistý (<i>Melittis melissophyllum</i>)	O
okrotice bílá (<i>Cephalanthera damasonium</i>)	O
okrotice červená (<i>Cephalanthera rubra</i>)	SO
okrotice dlouholistá (<i>Cephalanthera longifolia</i>)	O
plamének přímý (<i>Clematis recta</i>)	O
vemeník dvoulistý (<i>Platanthera bifolia</i>)	O

P. Jelínek a M. Čech. Přírodní rezervace U Brněnky. Krasová plošina s opuštěným lomem.

1		Stepní lada
4		Doubravy
5		Doubravy s bukem
7		Bukové doubravy s lípou
8		Habrové doubravy s lípou
8a		Habrové doubravy s lípou a bukem
9		Habrové doubravy
15		Dřínové doubravy s habrem
22		Habrové javořiny s lípou

Publikace vznikla jako výsledek výzkumu ohrožených druhů rostlin lesů severně od Brna Ústavu lesnické botaniky, dendrologie a geobiocenologie. Je to jeden z výsledků projektu EHP-CZ02-OV-1-012-2014 Červená kniha dřevin ČR, Červená kniha ohrožených druhů lužních lesů BR Dolní Morava a Červený seznam ohrožených druhů ŠLP Křtiny a rovněž projektu Videodatabáze rezervací ŠLP Křtiny, který byl financován z účelové činnosti Školního lesního podniku Křtiny na Mendelově univerzitě v Brně.

